HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשלמא לרבי יוחנן. לתמר [מד:] מכי מיקלע תשיעית שנה בשנה שלישית לרבי מאיר הויא בת פיסא ניתא ואע"ג לתמר רבי יוחנן ג' יום והכא קתני יום אחד תנאי היא בפרק מרובה (כ"ה דף י.) לתיכא למ"ד יום אחד בשנה תשוב שנה ואיכא למאן דתמר כו': **גמ' לרבי יוחנן.** לתמר [מד:] לר"מ עד סוף שנה שלישית לגו בת פיסא היא קסיק: **הני כתולין.** בתוך ג' שניס: **לימלוד.** לגון לידה. כלומר לימן ניטלין על ידי פיסא ואינו דס בתולין עד ג' שניס ויום אחד: **מי אמרת מיזל אזלי.** מחזקינן לה כזונה דהא לגו מתולין עד ג' שניס שהוא הוס לגו הויא לה מתוך בעילה שבעל תדיר: **גמ' מי אמרת.** לגו אזלי בפיסא תוך ג' הוס ליה למימי דס לתמר ג' ויכון לגו מזיל אזלי ואתו לימי בא עליה לתמר ג' וזונה היא ופסולה לכהונה: **ומאן לימא לן.** כלומר אפי' אס תמצי לומר מיזל אזלי בפיסא תוך ג' מי ליכא למימר שהוא לגו הוס להו מאן לימא לן לגו הדרי לגלמר: **האי דס נדה הוא.** לתוך ג': **יוסטיני: אוי לנגע שניס שאחדתי.** מסנרלימי בפיסא: **משמשות ממון.** תקנתן הוס לשמש ממון שלא יתעברו: **סנדל.** כשמתעברת תאומים פעמים שאחד דוחק את חבירו ופותח את פומו כדאמרינן במכילתין[ע] אין סנדל שאין עמו ולד: **סגמול.** מפרים את פיה מלהניק ממחת עיבורה: **פתוס מכן.** אינה נריכה לשמש ממון דולדי לא תתעבר: **יפר עלי כן.** אס תתעבר לא תמות: **מלגה.** כלומר אף אני טעמתי טעם זונות: **לא אמרה.** הא דקאמר פסולה לכהונה אלא לאחר ג' **מתני' קנאה.** וחכס נינכסי אחיו ואע"ג שאין קנין לקטן הרי קניה לו **ועומדת: ואיזו זונה וגו עד שיגדיל.** אס בא לגרשה דקידושי אחיו קידושין גמורין וגירושין של זה אינס גירושין גמורין דאיזו בן דעת: **ומטמא נגדה.** אס בא עליה בפיסא ביאה לכל דבר: **ופוסל.** כגון בן ט' שניס כותי או ממזר שבא על הכהנת פסלה מתרומה אבל אכל בבן תשע ישראל שבא על בת כהן ליכא למימר דפוסל מן התרומה דאי אפשר דאכל תרומה אלא דאי אפשר דלא אכל כלל: **ואיזהו קטנה.** שאין מביאין שתי שערות: **אחר בא עליה.** ואס לאחר כהן היא לאסורה לבעל לאחר ישראל ולא לכהן דהא לא מיתבדי ליה: **בת ג' שנים ויום אחד.** לגון לידה. כלומר אינן ניטלין על ידי בעלה ואינו דס בתולין עד ג' שניס ויום אחד: **מי אמרת מיזל אזלי.** מחזקינן לה כזונה דהא לגו הדור שהוא הוס לגו הויא לה מתוך בעילה שבעל תדיר: **גמ' מי אמרת.** לגו אזלי בפיסא תוך ג' הוס ליה למימי דס לתמר ג' ויכון לגו מזיל אזלי ואתו שהות הוא דלא הויא לה אלא אי אמרת אתצודי הוא דלא מתצדי עד לאחר ג' הא אחר בא עליה מאי מתקיף לה רב חייא בריה דרב אויא ומאן לימא לן דמכה שבתוך ג' אינה חוזרת לאלתר שמא חוזרת לאלתר והא אחר בא עליה אלא נפקא מינה כגון שבעל בתוך ג' ומצא דם ובעל לאחר ג' ומצא דם אי אמרת מיזל אזלי ואתו האי דם בתולין הוא אלא אי אמרת אתצודי הוא דלא מתצדי עד לאחר ג' האי דם נדה הוא מאי אמר רב חסדא ת"ש פחות מכאן כנותן אצבע בעין למה לי למתני כנותן אצבע בעין לתני פחות מכאן ולא כלום מאי לאו הא קמ"ל אמה עין מדמעת וחוזרת ומדמעת אף בתולין מיזל אזלי ואתו ת"ר מעשה ביוסטני בתו של אסוירום בן אנטנינוס שבאת לפני רבי אמרה לו רבי אשה בכמה ניסת אמר לה בת ג' שנים ויום אחד ובכמה מתעברת אמר לה בת י"ב שנה ויום אחד אמרה לו אני נשאתי בשש וילדתי בשבע אוי לשלש שנים שאבדתי בבית אבא ומי מעברה[ע] והתני רב ביבי קמיה דרב נחמן ג' נשים משמשות במוך קטנה מעוברת ומניקה קטנה שמא תתעבר ותמות מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל מניקה שמא תגמול את בנה וימות ואיזוהי קטנה מבת י"א שנה ויום אחד ועד י"ב שנה ויום אחד פחות מכאן או יתר על כן משמשת והולכת דברי ר"מ וחכ"א אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה והולכת ומן השמים ירחמו שנאמר [1]שומר פתאים ה' איבעית אימא [2]אשר בשר חמורים בשרם ואיבעית אימא [3]אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר ת"ר מעשה באשה אחת שבאת לפני ר"ע אמרה לו ר' נבעלתי בתוך שלש שנים מה אני לכהונה אמר לה [4]כשרה את לכהונה אמרה לו רבי אמשול לך משל למה הדבר דומה לתינוק שטמנו לו אצבעו בדבש פעם ראשונה ושניה גוער [5]בה שלישית מצצה אמר לה אם כן פסולה את לכהונה [6]ראה התלמידים מסתכלים זה בזה אמר להם למה הדבר קשה בעיניכם [7][אמרו ליה] כשם שכל התורה הלכה למשה מסיני כך פחותה מבת שלש שנים כשרה לכהונה הלכה למשה מסיני ואף רבי עקיבא לא אמרה אלא [8]לחדד בה את התלמידים: **מתני' [9]**[ג]בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואין נותן גט עד שיגדיל [10]ומטמא בנדה לטמא משכב תחתון בעליון [11]ופוסל ואינו מאכיל בתרומה [12]ופוסל את הבהמה מע"ג המזבח [13]ונסקלת על ידו [14]ואם בא על אחת מכל העריות האמורות בתורה מומתין על ידו והוא פטור: **גמ'** ולכשיגדיל בגט סגי לה [15]והתניא [16]עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול מה מאמר בגדול צריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו אף ביאת בן ט' צריך גט [17]למאמרו וחליצה לזיקתו אמר רב הכי קאמר לכשיגדיל

ג) [ר"ס ג: ושם], ד) [ר"ס י: מכות ג: לעיל מד:], ה) יבמות יב: ק: כתובות לט. לקמן נה: [תוספתא פ"ג ס"ד], ו) נס ר"מ, ז) [לקמן נח:], נני מהר"ם ושי"ן], ח) [נכרכות נג: ושי"ן], ט) ר"ג קו. סנהדרין נה:, י) יבמות כו, יא) [כ לגלפס גרסם לגיאמן], יב) [לעיל כה:].

ל) ס"פ יש"ב.

תורה אור השלם

1. שֹׁמֵר פְּתָאִים יְיָ דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ:
תהלים קטז ו
2. וְתַעֲגֻבָּה עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם:
יחזקאל כג כ
3. אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר:
תהלים קמד ח

תום' הרא"ש

אחר בא עליה ואם אשת כהן אסורה אבל אשת ישראל לא דפיתוי קטנה אונס הוא. ותימה למה הארין כל כך לוקמה כפשטה לענין דם נדות דאי לא מיתצדי האי דם נדות הוא. וי"ל דניחא ליה השתא לאשכוחי איסור והיתר לבעלה ואי לענין דם נדה לא נפקא מינה מידי לבעלה דאפי' אם דם בתולים הוא[ל] האי תקון רבנן דבדועל בעילת מצוה ופורש. אלא נפקא מינה כגון שבעל בתוך ג' ומצא דם ובעל לאחר ג' ולא מצא דם כו'. אי אמרת איתצדי הוא דלא מיתצדי עד לאחר ג' האי דם נדה הוא פי' אותו דם שמצא בתוך ג' וראי דם נדה הוא דדם בתולים לא מיתצדי בתוך ג' ושקשה לפירושו למה הזכיר בעילה דלאחר ג' כיון דליכא לספוקי בהך בעילה דלאחר ג' דוראי דם בתולים הוי כיון דלא מיתצדי בתוך ג'. לכ"ג כמו שפרש"י בתשובה איתצדי הוא דלא מיתצדי דקאמר היינו דלא שכיח דמיתצדי אבל כי מיתצדי לא הדרי ואהי דקאמר האי דם נדה הוא בין תוך ג' בין אחר שלשה דבתוך ג' מספקינן דילמא לא איתצוד דדם נדה הוא והך דלאחר ג' אמרינן דילמא בתוך ג' איתצוד והשתא דם נדה הוא א"נ כגון שבעל בתוך ג' ולאחר ג' ולא טבלה בנתיים והשתא הויא ודאי [נדה] או מקמא או מבתרא. ותימה כיון דאמרינן דימיני דמיתצדי היכי קאמר לעיל דאחד בא עליה והא דימיני דמיתצדי. וי"ל כיון דלא שכיח דמיתצדי תלינן באשת כהן לחומרא. והשתא ניחא דפריך דילמא מכה שבתוך ג' חוזרת לאלתר והא ודאי בא עליה אחר משום דכי היכי דאסרה לה מספק כי אסרת לה מטעם איתצדי הוא דלא מיתצדי הכי נמי יש לאוסרה מספק כי אמרת מיזל אזלי ואתו משום דילמא חוזרת לאלתר: **אבר** לה בת י"ג שנה ויום אחד. תימה דלקמן אמתניתין דבת י"ב שנה ויום אחד נדריה (נדר) [קיימין] תניא אלו דברי ר'. וי"ס דגרסינן הכי בת י"ב שנה ויום אחד ואי גרס הכא י"ג סתם ניחא דמתעברת ויולדת בתוך שנת י"ג: **מה** אני לכהונה. שנבעלה לפסול לה:

ל) עי' לקמן דף ס"ס ע"ב מלגה מעמה בעל [נפס] לה יגמול מימו מ"ל מ"ש לגו נוקפו ופוסל ום ליפסל ולו"ק.

מוסף רש"י

משמשות במוך. מוכנות לתת מוך במקום משמש כדי שלא יתעברו (יבמות יב: ק). מוסב לכן לשמש במוך ולעין כמשמעותו זכע (כתובות לט.). **שמא יעשה עוברה סנדל.** שלא תתעבר עובר שני, פותח השני את נוסת הראשון ודומה לסנדל שהוא דק שניס (כתובות לט.). **ולד שאין לו נוסת פניס.** מכלי מיקורי ביאה הל' כ"ן]: וקי"ל במס' נדה (נה:) אין סנדל שאין עמו ולד, משל למדם שסטרה את מבירו ואמרו נוסתו נתמוטט, דכשהיא מעוברת ומחזרת ומתעברת דוחק העובר את פתיחת נוסתו ופותח נוסתו (שם ק:). **שמא תגמול את בנה.** אס מתעבר תהא נריכה לגמול את בנה מלהניק כמו (בראשית כא) ויגמל, לשון הבדלה (יבמות יב:). **מפני שהולך עבר.** כשמתעברת ואינו עוד ניוק ומנקרך להעתיקו משליש ויומת (כתובות לט.). **ואיזוהי קטנה.** שמתעברת ומניקה (יבמות ק:) הלכתיב להתעבר ולמות (שם יב:). **פחות מכאן.** מבת י"ג שנה משמשת כדרכה לפי שלא תתעבר, או יתר על כן. על בת י"ב שנה, משמשת כדרכה שאם תתעבר לא תמות (כתובות לט. ובכ"ז יבמות יב:). **לחדד בה את התלמידים.** שיקשו לו תשובה עליו (ער' זבחים יג. ולעיל ד:). **שבא על יבמתו קנאה.** ליוכסה ושלא תפטור עוד בחליצה אלא בגט (סנהדרין נה:). **ואין נותן גט עד שיגדיל.** שכרי ע"א קדושי תמי גדול נתקרה, וגירושין של זה אינן משוין להפקיע קדושי תמי, דקטן הוא ואינו בן דעת (שם). **ומטמא בנדה.** כעובל נדה ולא בטוגע, לטמא משכב תחתון בעליון. לטעמ' מסכב שלו התממון בעליונו של זב, אבל פחות מבן ט' אינו אלא כטוגע בגדים בעלמא (שם). **ופוסל.** את הבעה כשיגדיל מן התרומה, אס הוא אחד מן הפסולין (שם). **ואינו מאכיל.** אס הוא כהן ופ' עליה לשס קדושין אינו מאכילה בתרומה, דקטן אע"ג דכשיגדיל ביאה אין קנייט קנין ולא קניית ביה קנין כספו (שם). **ופוסל את הבהמה.** משום נדנד, כגון ע"פ עד אחד או ע"פ הבעלים, שאינה נסקלת ואינה נאסרת להזיזוי (שם). **ונסקלת על ידו.** דאין נסקלת אלא ע"י עדים דאין אדם מעמיד בעל כורחו ליגמר מימו מ"ל מ"ש לגו נוקפו ופוסל ום ליפסל ולו"ק. **כמאמר הבעלים כך מיתת הבעל** (שם).